Narodna „ČUVAJMO JUGOSLAVIJU“

Tribuna

POŠTARINA PLAĆENA U GOTOVU. MALI OGLASNIK 20 RIJEČI DIN. 3.50 OGLASI PO SNIŽ. TARIFI. — Priopćeno po retku D 10

IZLAZI SVAKOG DRUGOG DANA U JUTRO OSIM NEĐELJE
Uredništvo i uprava u Tiskari E. Vitaliani i Sin, Šibenik. Telefon br. 47
Redakcija za članke i vijesti zatvara se dan prije izlaska redovitog broja.
Čekovni račun Poštanske Štedionice Zagreb br. 38.114

POJEDINI BROJ STOJI DINARA 1.—
PRETPLATA MJESEČNO: 12 DINARA
INOSTRANSTVO D 20. - RUKOPISI SE NE VRAĆAJU.

GODINA II ŠIBENIK, 27 NOVEMBRA 1934 BROJ 147

GRADSKA BIBLIOTEKA „GRAJ. IZGO ŠIBENIK NAUČNI ODSJEK

Što očekuje Jugoslavija od Ženeve?

Danas kada su oči čitavoga svijeta uprte u jedinu međunarodnu ustanovu, koja je još kadra da organizuje i obezbijedi mir te da otkloni sporove da stvori bolju atmosferu među narodima — danas se sa zebnjom očekuje kako i koliko će ta mirovna ustanova uspjeti da riješi veliki zadatak, koji joj je postavljen nakon tragičnog događaja od 9 oktobra ove godine.

Ratno je iskustvo pokazalo da je došlo vrijeme kada treba napustiti praksu ličnog obračunavanja i samovoljnog rješavanja sukoba. „Sveta sebičnost“ predstavlja devizu prošlosti, princip nepoštivanja tuđeg prava i dokaz pomanjkanja svijesti međunarodne uzajmnosti. I kao što su se narodi tokom prošlog rata jasno i skupo uvjerili da je teška četvorogodišnja krvava borba bila posljedica nepoštivanja tuđeg prava i nedovoljne međunarodne organizacije, to danas ti isti narodi očekuju da se princip društvenog uređenja primjeni i na međunarodnu zajednicu.

Faktor koji ima da dade prisilni karakter normamā te međunarodne organizacije — je Društvo Naroda.

Dok su pojedinci kao članovi ljudskog društva mogli i smjeli da se koriste preimućstvima apsolutne slobode, dotle je vladala sila sebičnosti i anarhija. Ali kad su se pravne sfere pojedinaca i njihovi ciljevi koordinirali interesima zajednice, nastupilo je doba reda, mira i napretka. Taj uspjeh predstavlja osnovni elemenat civilizacije, ali dok taj elemenat ne postane nastavnim dijelom međunarodne organizacije, dotle će svi napori i tekovine ljudskog roda biti ugroženi neopuzdanom sebičnošću pojedinaca i skupina koji u svome bližnjemu ne vide sebe.

Jugoslavija je vazda bila u redu onih naroda, koji su u ono vjerovali i koji su se onoga držali. U najvećim poteškoćama i tragičnim iskušenjima ona je pokazala nepokolebivo povjerenje u ženevsku ustanovu, koja je i stvorena zato da u pravom smislu riječi postane „Društvo Naroda“.

Preduslov za svaki konstruktivni rad je mir, a naša država ga iskreno želi, stvoreno i svesrdno na njemu radi, bez zadnjih misli, bez mračnih igri.

Naša nenadoknadiva narodna žrtva teški politički položaj Evrope, još više jače učvrstiti uvjerenje o potrebi međunarodne uzajmnosti, koja je danas neophodni uvjet za liječenje svih nevolja, koje tište napaćene narode.

Rekoh „još će jače“ jer baš danas stavi razlozi iskrene suradnje osobito dolaze do izražaja, gdje teška nesreća i velika bol jednog naroda pretstavlja posljedice onih intriga i propusta koje su neprijatelji mira nanijeli velikom idealu čovječanstva.

Korak Jugoslavije očituje dostojanstvenost i duboku pravnu svijest. Ženeva je do sada imala značajnih i krupnih problema pred sobom. Mnogi vanjskih posala, među kojima je bilo toliko briljantnih državnika, davali su djelu mira svoje najbolje inspiracije, svoje najplemenitije misli, svoje najiskrenije napore da se ne skreće sa pravog puta u osiguranju mira. I tada kad ne bijaše užasnog marseljskog nedjela kad ne bijaše paklenog rovarenja protiv mirnog života među državama i tada su ulagani maksimalni napori da se u svakom pitanju dođe do sretnog rješenja.

A danas? Smijemo li danas gasnuti u efikasnost najvećeg međunarodnog foruma? Da li smijemo pomisliti da u tom forumu, u koji čitavi civilizovani svijet gleda sa punom pažnjom, ne će biti pravice, ne će biti stvarnog i najdostojnijeg razumijevanja za pravdu i istinu, za pravednu stvar jednoga naroda, za čast naše nacije? Da li će Društvo Naroda biti na visini prvog i najvećeg čuvara mira, da li će njegovi članovi uvidjeti, da još nikada ne bijaše delikatnije situacije, u kojoj se mora poći pravim putem, jer je iluzorna misao o međunarodnom poretku i svjetskom miru pri rušenju časti jednog naroda.

Rekoh da čovječanstvo danas sa zebnjom gleda na Ženevu, očekujući od tamo glas pravice, kojim će se osuditi organizatori i izvršitelji zločina

(nastavak na II strani III stupac)

Italija neće ekstradirati Pavelića i Kvaternika

Rim 27 — Istražni apelacioni sud u Torinu donio je odluku po kojoj nema mjesta izdavanju Pavelića i Kvaternika francuskim vlastima. (AA)

Povratak g. Jevtića u Beograd

Beograd 27, — Danas simplon orientom stiže iz Ženeve u Beograd ministar spoljnih poslova g. Bogoljub Jevtić, koji će referisati o posljednjim događajima u Ženevi. G. Jevtić se zadržava u Beogradu par dana, a zatim se vraća u Ženevu da bi prisustvova zasjedanju Društva naroda, koje počinje deset decembra. (A. A.)

Protest protiv odlaganja sjednice Društva naroda

Ženeva 27. — Juče su sovjetski komesar za spoljne poslove g. Litvinov i turski ministar spoljnih poslova g. Ruždi bej predali pismo sekretarijatu Društva naroda, u kome protestuju protiv odlaganja sjednice saveza Društva naroda. (A. A.)

Bugarska i Rumunjska štampa o jugoslovenskom memorandumu

Sofija 27 — Cijela bugarska štampa sa simpatijom piše o predaji jugoslovenskog memoranduma, i konstatuje da je ovim dala sjajan dokaz svoga pacifizma, za koji je uvijek radila.

Bukurešt 27 — Rumunjska štampa potpuno zastupa jugoslovensku tezu kod Društva Naroda i naglašava da Jugoslavija može računati na punu podporu Rumunije. (AA.)

Predaja grčkih odlikovanja našim oficirima

Beograd 27. — Juče su na svečan način u glavnom generalštabu predata grčka odlikovanja našim oficirima u prisustvu grčkih i naših dostojanstvenika.

Novac španske Nar. banke nađen u šumi

Madrid 27 — Javljaju iz Oviedo, da je juče jedno potjerno odjelenje našlo u jednoj šumi jedan kaput u kome je bilo 1.150.350 pezeta (oko 8.000 000 dinara). To je novac koji su za vrijeme posljednjih nemira pobunjenici ukrali iz španske Narodne banke. (A. A.)

Stanje zaposlenosti u Njemač. industriji

Berlin 27. Juče je objavljena statistika zaposlenih radnika u njemačkoj industriji, po kojoj je u mjesecu novembru bilo zaposleno 72, 7% od svih radnika koji bi mogli biti zaposleni kada bi njem. ind. radila punim kapacitetom U mjesecu septembru taj procenat je iznosio 71,1%. (A. A).

Sarajevo 1914-Marselj 1934

Revizionistička štampa, u podloj namjeri da marseljskom ubistvu iskonstruira moralno opravdanje i da izravne i neizravne aktere toga u historiji svjetske kriminalistike po svirepostima i motivima nezabilježenog zločina pretstavi kao neke idealne borce za izvjesna političko-nacijonalna načela, pokušala je na jedan rijetko rafinovan način da svjetskom javnom mišljenju sugerira sličnost izmedju sarajevskog atentata i marseljskog razbojstva u pogledu pobuda i sticaja historijsko-političkih neminovnosti.

Ta kupljena štampa, u formi pornografskog cinizma htjelā je da u opći revolt svjetskog javnog mišljenja, koje se je instiktivno ustremilo na faktičke krivce marseljskog krvoločstva, oprezno i vješto ubaci sugestiju, kao da su se marseljski delikventi rukovodili sličnim idealima, kojima su bili inspirisani izvršitelji sarajevskog atentata i da bi prema tomu morale slijediti analogne posljedice; naime moralna obaveza pozitivnih faktora u svijetu da se za djelo „pravde“ angažuju u borbi protiv „nepravde“, kako bi se „podjarmljeni“ oslobodili tobožnjeg nesnosnog ropstva, koje savremena civilizacija navodno ne bi smjela da trpi.

Premda je poštena službena i privatna svjetska javnost s krajnom indignacijom i gnušanjem presla preko pokušaja revizionističkih mistifikacija, mehanizam mračne publicistike u službi revionizma još uvijek uporno i drsko nastoji da sa raznim smicalicama i vještačkim argumentima zavede svijet u bludnju, te da aktuelnom medjunarodnom procesu dade po mogućnosti drugčiji smjer i drugi karakter. Čitava ta akcija svodi se u krajnjoj tendenci na to, da se marseljski zločin pretstavi u ljepšem svjetlu i da se u povodu istoga sankcionišu kriterijumi, koji su bili mjerodavni u ocjeni sarajevskog atentata, ne bi li se medjunarodnim profesionalnim zločincima uspjelo pribaviti oreol mučeništva u službi ideje.

Medjutim, da u nekoliko crta postavimo paralelu izmedju Sarajeva i Marselja oslanjajući se na objektivne činjenice, a vodeći se časnom namjerom i intimnim uvjerenjem onih, rad kojih su se odigrali i sarajevski atentat i marseljski delikt.

Sarajevski atentatori:

Fizički i duhovno jugoslovenski rasni tip naše mladosti odgojene u sredini patrijarhalnog nacijonalizma, sa duboko utisnutim pečatom gradjanske

čestitosti, skromnosti i viteštva, u fanatičkoj ljubavi prema naciji i otadžbini stavlja se u službu visoke misije oslobođenja svoga naroda, kojemu je tudjin oduzeo slobodni dah, te materijalna i kulturna dobra, — i láća se oružja u krajnjem očaju, jer se dulje brutalna čizma uzurpatora nije mogla izdržati.

Silnicima iz Beča i Pešte nije bilo dosta krajnje političko i ekonomsko eksploatisanje južnoslovenske raje, koja je na divljenje čitavog kulturnog svijeta stojički podnosila životinjski postupak kroz decenija i stoljeća. Htjelo im se je da na samom ognjištu jednog naroda, koji je iza sebe imao svjetlu historiju i najčasnije tradicije i svojom psihičkom strukturom pretstavljao punoga čovjeka — poslije nego su mu oduzeli sve atribute nacijonalitetā, — htjelo se je silnicima da u nastupu objesne prepotencije grubo povrijede tom strpljivom narodu najintimniji osjećaj časti i ponosa, te da na taj način presjeku i posljednju nit, koja ga je spajala sa životom.

Nakon aneksije Bosne i Hercegovine, novovijeki Džingiskani sa Balplaca regrutovani iz redova uzdižptale austro-madjarske aristokracije, koja je modernom Evropom širila zadah anahronizma i trulosti, stavili su sebi u zadatak da Južne Slovene politički i etnički zbrišu sa liste evropskih nacija, te da penetracijom svojih širokih masa, koje su sve do danas pridržale mentalitet gospodske služinčadi, osiguraju dominij aristokratske oligarhije u Centralnoj Evropi i na Balkanu.

Zatvoreni u uzak krug svoga shvatanja, a krajnje nepristupačni u svojoj aristokratskoj zatucanosti i bahatosti, bečko-peštanski „magnati“ nisu htjeli ni da čuju o nacijonalnoj i političkoj emancipaciji Južnih Slovena ni o njihovoj želji za životom slobodnog čovjeka, smatrajući ih samo podobne za pokorno roblje u službi svojih gospodskih prohtjeva i bizarnih kapriša. I da na brutalan način pokažu to svoje bagatelliziranje prema Južnim Slovenima i njihovim pravednim zahtjevima u vidu elementarnih slobodština nove demokracije, austro mađarski grofovi, sekundirani od antipatične džentrije, šalju svog eminentnog pretstavnika u figuri Franca Ferdinanda u srce južnoslovenske zemlje, da na provokatoran način demonstrira magnatsko-džentrijske namjere za slučaj da Jugosloveni bez otpora ne prime svoju nacijonalnu smrt.

I zar je onda čudo da su se iz sredine jednog naroda, koji je tada sav gorio od želje za slobodnim životom i u divnoj viziji gledao ljepše dane svoje budućnosti, zar je čudo da su se našli fanatični borci za nacionalnu čast i slobodu, koji su na drastičan način prekinuli drske provokatore u njihovom paklenskom planu. Zar nisu to bili pravda i neodoljivi nagon samoodržanja, koji su Principu i drugovima utisnuli ubojito oružje u ruke, da u ime čitavog jednog naroda, čija se je strpljivost drsko i dugo zlorabila, izvrše presudu nad onim, koji su tomu narodu spremali neviđenu katastrofu.

Jest, bila je pravda, bio je željezni izráz prirodnog zakona, bio je dugo zadržavani vrisak ogorčenja i odmazde jugoslovenskog naroda i signal za borbu za očuvanje nacionalne egzistencije. Jer da nije tako, ne bi se nakon sarajevskog atentata — kao njegova emanativna posljedica — završilo bilo do tada neviđeno hrvanje za pobjedu najuzvišenijih načela čovječnosti i pravde.

Cio pozitivni dio svijeta stao je tada na našu stranu i u sarajevskim atentatorima gledao konstruktivne buntovnike i pregaoce za veliku nacionalnu stvar. I za to je naš narod punim pravom i logičnim osjećajem dubokog pijeteta izdigao Principa i drugove na pjedestal slave i okružio ih nimbusom nacionalnih heroja i mučenika. Oni su narodni osvetnici i slava naša i za takove ih drži svaki poklonik ideala slobode i pravde, pa ma kojoj naciji pripadao.

Marseljski ubice:

U vrijeme mrske vladavine Beča i Pešte, postojao je u našim krajevima, pogodovan tadanjim prilikama, naročiti socijološki tip, kojemu se u pogledu nacionalne pripadnosti nije moglo opredijeliti porijeklo, a obzirom na njegove karakterološke osebine moglo ga se je svrstati u vrstu kreatura podobnih za sve. Taj je tip nastao u našem narodu križanjem tudjinskih dotepenaca sa urodjenim elementom najlošije kvalitete, a bilo ga je, i ako u neznatnoj mjeri, jednako kod Srba, Hrvata i Slovenaca u granicama bivše monarhije. Uselio se medju naš narod kao rijetka otrovna gljiva.

Taj tip bastarda — nazovimo ga tako — obdaren mračnim duševnim sklonostima svestranog pokvarenjaka, mrzio je naš narod punim instinktom svoga divljeg bića i tu je svoju mržnju manifestovao u raznim vidovima gdje se je god pojavio. Favorizovan od austro-mađarske vladajuće kamarile, koja ga je zapravo i kreirala za provodjenje svoje intrigantske politike u našim zemljama, taj ad hoc tip bio je postavljan od svojih gospodara na istaknuta mjesta u administraciji i vojsci radi naročitih misija, a putem poznatih metoda austro-mađarske gospodske provenijencije, uspjevao je sporedički da se plasira i u našem političkom životu.

Fatalna uloga tih austro-mađarskih političkih intriga ometala je naš narodni život na svim linijama, ali je, iako podupirta čitavim službenim aparatom dvojne monarhije, ipak na kraju bila paralisana silinom nacionalne volje, koja je elementarno brisala sve prepreke ispred sebe da konačno izvojuje oslobođenje i ujedinjenje naše.

Medjutim, kako smo mi Sloveni golubinje ćudi — što se veli — nismo nakon oslobodjenja i ujedinjenja našli za potrebno da do kraja zatučemo tu hidru, koja nam je isisala toliko narodne krvi, nego smo bili zadovoljni time što se je momentano hipokritski pritajila. Medjutim, kada je pritajena austro-madjarska hidra osjetila pogodan momenat, opet je digla glavu i ponovno je započela njezina razorna akcija u našem političkom i javnom životu — sada u eri slobodnog narodnog razvitka. Tu hidru, tu osebujnu socijološku pojavu u našem javnom životu — koju smo mi fatalno svendilj tolerirali — nazvao je naš narod u političkom žargonu negdje frankovcima, a negdje austrijakima. I eto, ta i takova sredina izbacila je političkanske kreature a la Pavelich, Pertschec, Sarkotich et consortes.

Ovoj u nacijonalnom i moralnom pogledu bezbojnoj kliki plaćenih pokvarenjaka u službi slavenofobske politike, pridružio se je u slobodnoj otadžbini rijetki palast poratne generacije, koji je sa očajno praznim mozgom i srcem na svojim traljavim barjacima ispisao odurnu parolu svoje životne filozofije: lični fizički užitak bez napora i bez ikakove brige. Taj društveni otpad sa političkom „ideologijom“ krajnjeg hedonizma koji je predstavljao u našem javnom životu neku vajnu defetističku „omladinu“, predvođenu od političara tipa Pavelich i Pertschec žario je i palio našom otadžbinom, sve pod egidom destruktivne demokracije, dok ih nije najurio šesti januara. I kada je u otadžbini njihova konspiratorska akcija bila slomljena, jedni i drugi — austro-frankovačke perjanice i elementi sâ dna poratne generacije — prebjegli su u inozemstvo pod okrilje svojih političkih gospodara i hranitelja, da blateći svjetlo ime jednog našeg plemena, koje je dalo prve i najveće jugoslovenske ideologe, produže sramotnu rabotu protiv našeg naroda, koji se je u mirnu razvijao i živio.

Medjutim, kako rezultati akcije poduzete iz „emigracije“ nisu potpuno zadovoljili njihove naredbodavce i gospodare, koji su za tu akciju rasipali bogzna kako stečene pare kapom i šakom, „emigranti“, — inače nakon napuštanja Jugoslavije nastanjeni u svojim pravim domovinama — u brizi za osiguranjem lagodnog „emigrantskog“ života, paktiraju sa stručnim ubicama iz makedonske organizacije i spremaju djelo, koje će zadovoljiti degenerirane austro-madjarske grofove, a preko kojeg će „emigranti“ doći do velikih karijera i masnih sinekura, kada se ostvari domena magnata i džentrije na prostoru bivše austro-madjarske monarhije. Razumljivo, s rezervom, što bi se magnati morali u ovom slučaju zadovoljiti okrnjenim habzburškim carstvom za one jugoslovenske zemlje, koje su potrebne cezarima iz savremene političke groteske za iskrcanje balasta prekomjerne populacije . . .

Kako znamo, komplot zločinaca sa različitim patološkim opterećenjima, pod suspicijama moralne dekadencije poznatih krugova službene Evrope, uspio je da pripremljeno djelo djelomično izvede u marseljskoj drami. Ono drugo radi čega su zapravo zločinci

(nastavak I strane II stupca)

nad Suverenom Jugoslavije. Naš narod tražeći pravdu od međunarodne zajednice, pretstavljene i oličene u Društvu Naroda, nije vođena nikakovim sentimentalnostima i ako se nalazi u dubokoj boli za svojim velikim Kraljem, već najhladnije i najodlučnije ukazuje na strahovitu nepravdu, koja mu je nanesena sa strane podmuklih nevjernika i rušilaca svjetskog mira. Svjetski se mir ne može osigurati atentatom na čast jedne nacije.

Jedna razbojnička banda, finansirana i pomagana od svih onih kojima je Jugoslavija trn u oku, našla se usred Evrope da odvrataim terorom baci svijet u krvave sukobe.

Za čovječanstvo je neprocjenjiva sreća što danas postoji Društvo Naroda, u kojem mogu odgovorni državni faktori evropskih zemalja da se mirnim putom založe, da se oni koji misle baciti Evropu i čitavi svijet u orkan bijesnog klanja, vrate na čovječansku saradnju u pravcu etičnih ideala prosvjećenog čovjeka.

Dostojanstveni stav Jugoslavije izazvao je pažnju, priznanje i poštovanje svih prijatelja mira. Korak Jugoslavije je najočitiji dokaz njezine miroljubivosti, iskrenosti njezina postupka i političke discipline.

Jugoslavija se nije poslužila metodama austro mađarskih feudalaca, koji su odbili ponude Sir E. Grey-a, kad je ono u julu 1914 predlagao da se austro srpski spor mirno riješi pred forumom evropskih naroda. Jugoslavija nije slijedila primjer B. Mussolinija koji je, i ako je 1923 god. postojalo Društvo Naroda, zbog jednog prepada u Epiru na talijansku komisiju obišao ženevsku ustanovu i naredio da se grčki otok Krf bombardira i vojnički posjedne. Umjeren i korektan postupak Jugoslavije sjajno se odvaja od onakovog načina rada, jer kad bi Jugoslavija htjela da stavi na vagu svoju vojničku nadmoćnost, onda ne bi išla diplomatski u Ženevu, već bi ona vojnički otišla u Budimpeštu.

Jugoslavija nije nikada manevrirala sa svojim pacifističkim stavom; ona je uvijek bila otvoreni i potpuno određeni branitelj mira. Danas, u ovom sudbonosnom času, ona se obraća sakupljenim prosvjećenim članovima Društva Naroda, gdje ne traži nikakvu milost, gdje ne misli da zauzme stav diktiranja, ali od koga traži sa punom sviješću i odlučnošću pravdu, punu pravdu, koju treba dati napadnutom i oštećenom narodu Jugoslavije.

Dužnost je nesumljivo svih faktora Društva Naroda da se ne odlazi u lutanja, da se ne pada u mrak, da se ne stvaraju manevri, koji mogu još više da zapletu situaciju.

Obezbjeđena pravica i čast svakog naroda su najbolja garancija za svjetski mir.

Da li će to doći do izražaja ovisi o evoluciji Društva Naroda, koje baš sada mora da pokaže zašto je upravo ono stvoreno, jer stoji pred jednim zaista klasičnim slučajem primjene druge stavke člana 11 svoga pakta.

Ako se tu pokaže na visini i snazi, onda će uspjeti da društveni poredak i elemente etike unese i primjeni na međunarodnu zajednicu.

J. B.

GRADSKE VIJESTI

TESLA Tonkino prikazuje još danas „Pjesma Orijenta“ sa Ramon Novarro. — Dolazi „Naveče u 8.“

KINO „BALKAN“ prikazuje u utorak i srijedu veselu operetu na njemačkom jeziku „Jednom u životu“ Käthe von Nagy.

Zbrinjavanje sirotinje u Šibeniku

Kao što smo već ranije javili, pri gradskoj Općini postoji jedan socijalni odbor koji se stara o nezaposlenim radnicima i gradskoj sirotinji. Kako su u posljednje vrijeme sredstva sa kojima raspolaže taj odbor jako opala i pošto se praksa dobrovoljnih priloga nije pokazala nažalost efikasna, to se nada sprema jedan predlog o kome će se rješavati na jednoj bliskoj sjednici općinskog vijeća, a po kome bi se našlo načina da se namaknu potrebna sredstva, kako bi se nezaposlenim i sirotinji u nastupajućim zimskim danima bar donekle pomoglo.

IZVANREDNA SJEDNICA SOKOLSKE ŽUPE održana je prošlu subotu. Prisustvovale su sve starješine sokolskih društava, a rješavana su neka interna pitanja.

NAŠ SUGRAĐANIN Dušan N. Lauš otvorio je u Beogradu lijepo uređenu kafanu-restoran „Gusar“ u Knez Mihajlovoj ulici 34, preko puta Akademije Nauka. Restoran raspolaže sa svim vrstama primorskih specijaliteta, kao i dobrim vinima. Cijene su vrlo solidne. Preporuča se svima koji idu u Beograd.

UPOZORENJE. Pošto se je zapazilo da izvjesna lica vlasnici ugostiteljskih ili ostalih radnja primaju i otpuštaju pomoćno osoblje, a naročito služavke bez znanja ovdašnje Berze rada, tako da ovakovim postupkom stvaraju nerazpoloženje kod izvjesnih lica koja mjesecima čekaju na zaposlenje, to se napred navedenim skreće pažnja da u buduće imaju službeno osoblje nabavljati kod navedene Berze rada, jer im se neće dozvoliti zapošljavanje bez Berze rada i bez kvalifikacija personala.

SUPRUGA NAŠEG SUGRAĐANINA g. Dinka Pajalića, sudije, preminula je u petak 23 t. m. u Zagrebu nakon kraćeg bolovanja.

Cj. obitelji naše iskreno saučešće.

---

sada ogavniji nego ikada prije i neka smetnu s uma da će ikada uživati i jednog pedlja naše zemlje, koja je najjugoslovenskija po rasi, duhu, jeziku i po svojoj historičkoj sudbini. Onu pako listu zločinaca, koju su ukrstili časnim hrvatskim imenom prepuštamo njima samima, jer im po svim moralnim obilježjima i raznim posebinama bastarda i pripada.

Kao što je Sarajevo donijelo slobodu i život jugoslovenskom narodu, tako mora Marselj da donese smrt svima direktnim i indirektnim akterima njegove tragedije da se tako zadovolji pravda u najosnovnijem njenom pojmu i da se rastereti savjest Evrope. Inače, mi Jugosloveni, koji nastavamo hrvatske krajeve naše odžbine, bićemo prvi, koji ćemo pokazati volju i odlučnost da ih sami potražimo u njihovim mračnim jazbinama, eda si pribavimo satisfakciju vlastitim sretstvima i da ih u buduće potpuno onemogućimo u interesu svoga mira i svoga napretka.

M. Ž ić

ŠPORT

Grubom igrom „Hajduk“ tuče „Osvit“ sa 2:0 - (2:0)

Revanš utakmica između Splitskog „Hajduk-a“ i „Osvit-a“ održana je u Splitu te se završila ponovnom pobjedom „Hajduka“ sa minimalnim rezultatom 2:0 (2:0).

Kako su igrali?

„Osvit“ je donekle opravdao očekivanja, te je pružio osrednju igru. I pak, vidjeli smo, i znamo, da može mnogo bolje da zaigra. Odbrana je uglavnom zadovoljila. Golman Rončević, ma da je mogao braniti prvi gol, odlično je inače svršio svoj posao. U nekoliko navrata divnim padovima odbranio je svoju branku. Oba beka također dob a, ali i njihova je krivica za prvi gol. Odlično su odoljevali brojnim napadima „Hajduka“. U halfliniji najbolji centar-half, koji je ujedno bio najbolji igrač Osvita. Krilni halfovi nisu dovoljno čuvali svoja mjesta. U navali se nema niko naročito istaći. Svi su dali osrednju igru. I ovoga puta su igrali više individualno nego skupno. Velika mana cijelog tima je bilo neprecizno dodavanje. Svaki igrač se oslobađa lopte, ne gledajući kuda je šalje. Pogrješka im je isto bila što su se pred kraj igre povukli u odbranu. To ih je mogle skupo stajati. Svi su inače dali jako fair igru, što je za svaku pohvalu. Ovoga puta nije se čula ni uobičajena vika, te je i opći utisak povoljan.

„Hajduk“ nas je i ovoga puta razočarao. Jedino što smo uspjeli da vidimo kod njega to su trikovi za obaranje protivnika, i uopće gruba igra. Neki su čak napadali Osvitove igrače i kada nije bila kod njih lopta. Pojam o gostoprimstvu je kod njih veoma slabo razvijen. Na zadnjoj utakmici u Šibeniku mogli su naučiti od „Osvita“ kako se igra sa gostima. Žalosna je ipak činjenica da bivši državni prvak zahvaljujući najviše svojoj grubo igri, jedva pobjeđuje jedan mlad provincijski klub. Najbolji su njihovi ljudi bili Marušić i Matošić. Navala je pokušavala da mnogo dribla, ali i to joj nije baš polazilo za rukom. Kragić je gurao, i udarao u driblovanju — i gubio loptu. Opći je utisak nepovoljan, što se najbolje vidjelo i po njegovim navijačima, koji su samo ćutali.

Sudac

Sudio je g. Kurir iz Splita. Rijetkost je vidjeti onako slabog sudiju. Navljao je mnogo za „Hajduk“ i dozvolio im da igraju vrlo grubo. Činio je očajne greške, kao da uopće nezna futbalska pravila. Često je poslje nekog grubog faula „Hajduka“ svirao, i naređivao slobodan udarac protiv Osvita. Propustio je da sudi osim toga i brojne hendčeve Hajdukovih igrača. Zviždanjem i vikom publika je pokazala negodovanje zbog ovakvog očajnog suđenja. Čudi nas da se u Splitu nije mogao naći bolji sudija. Prvi gol za Hajduk je bio potpuno nepravilan, pošto je Lemešić, prije nego što će pucati, udario loptu rukom te je namjestio sebi na nogu, ali to sudac nije svirao.

Tok igre:

Timovi izlaze u slijedećim postavama:

„Osvit“: Rončević II., Crnogača, Rončević I., Biziak, Zajc, Kos, Slipčević, Kacijan, Jurišić, Peričić, Roščić.

„Hajduk“: Čulić, Mikačić, Matošić, Marušić, Purišić, Radovniković, Drašković, Lemešić, Kragić, Bakotić II., Lin.

„Hajduk“ bira stranu. „Osvit“ počinje nervozno, i igrači nemogu da se snađu. U 2 min. Kragić grubo faulira Bizjaka. U 4 min. slobodan udarac sa 30 met. Kacijan puca u aut. Osjeća se nadmoć „Hajduka“. Odbrana „Osvita“ radi punom parom. U 6 min. Kragić je u lijepoj situaciji, ali mu Bizjak skida loptu s noge.

U 7 min. navala Hajduka i gužva pred golom „Osvita“. Lopta dolazi Lemešiću koji joj rukom mijenja pravac, i puca u gol. Lopta nije jaka, ali je golman pušta u gol.

1:0 za »Hajduk«

„Hajduk“ je i dalje u lakoj nadmoći. Na momente „Osvit“ se oslobađa, i čini opasne prodore, ali šutevi svršavaju u aut. U 8 min. Jurišić sa 10 m. puca jako u aut. U 14 min. slobodan udarac puca Bakotić II. jako na gol, ali Dane dobro hvata. U nekoliko navrata Dane dobro brani. U 16 min. pred golom Hajduka opasna situacija ali Kacijan sa 16 met. puca u aut. U 17 min. Roščić je u lijepoj poziciji da da gol, ali puca golmanu u ruke.

U 19 min. Crnogača kiksira te lopta dolazi Kragiću koji iz blizine puca jako u ugao. Dane se uzaludno baca, te lopta ulazi u gol.

2:0 za „Hajduk“

Zatim Dane par puta lijepim padovima brani gol. U 30 m. slobodan udarac sa 25 met, Lemešić puca jako, ali Dane u padu divno brani. U 32 m. korner za Osvit ostaje neiskorišćen. U 35 m. Bakotić II. sa 6 m. puca jako, ali Dane dobro drži. U 44 m. Jurišić sa 16 m. puca jako u aut. Do kraja laka nadmoć Hajduka.

II poluvrijeme

U početku je igra otvorena. Redaju se naizmenične navale. U 4 m slobodan udarac tuče Kos, ali Čulić hvata. U 6 m. Bizjak sa 5 met. puca u ruke Čuliću. Igra se i dalje više u polju, ali Osvit ipak češće dolazi do gola Hajduka. U 13 m. slobodan udarac sa 16 m. Jurišić puca u aut. Osvit se povlači više u odbranu. Nadmoć Hajduka. U 17 m. korner protiv Osvita i odmah zatim slobodan udarac sa 10 met. ostaju neiskorišćeni. Hajduk se upinje da povisi rezultat, ali odbrana Osvita sve čisti. Navala Hajduka pokušava iz daleka da puca ali šutevi ili idu u aut ili ih golman hvata. U 25 m. jak šut Kragića sa 20 met. ide u aut. Igra je otvorena. U 32 m. Kragić sa 30 met. tuče jako po zemlji u sam ugao, ali Dane u lijepom padu brani. U 37 m. Osvit ima lijepk priliku da dade gol, ali Roščić upropašćuje. U 41 m. Kragić grubo faulira krilo Osvita koje nije imalo loptu. Igra se završava u nadmoći Hajduka, ali rezultat do kraja igre ostaje nepromjenjen.

Prisustvovalo je oko 1000 gledalaca, a medju njima i oko 100 osvitovih kibica. Publika je nagrađivala aplauzom obostrane lijepe poteze, a protestovala protiv očajnog sudjenja g. Kurira i grube igre Hajduka. Mora joj se priznati objektivnost i lijepo držanje.

Javna zahvala

Povodom smrti mojeg dobrog supruga Vinka Šupuka, trgovca u Šibeniku, pružili su mi prijatelji i znanci veliku moralnu potporu svojim iskazima saučešća i utjehama, pa sam im za sve duboko zahvalna.

Ne smijem međutim, da u toj žalosnoj prilici mimoidjem zahvalom i posebnim priznanjem *osiguravajuću zadrugu „CROATIA“* u Zagrebu, koja mi je osigurninu na dvije police životnog osiguranja mojeg pokojnog supruga u cijelosti bez ikakvog odbitka u gotovom bez odvlačenja isplatila i time mi u mojim najtežim danima pružila pomoć. Neka joj Bog plati i neka se razvija na korist i dobro svih onih, koji u teškoj prilici kao što je moja imadu utjehu, da upoznaju koristi i *probitke* životnog osiguranja, a napose brze i nad sve kulantne isplate.

U Šibeniku, dne 8 novembra 1934.

Hinka ud. Šupuk.

Otvaranje oficirskog doma

U prvim danima mjeseca decembra otvoriće se oficirski dom u sali bivšeg hotela „Kosova“. Za tu svrhu sala kao i sve ostale prostorije, renoviraju se i popravljaju, te će već za par dana biti gotove. U gornjoj maloj sali biće podoficirska menaža.

ZA TRGOVCE
iz mjesta i okolice
najpovoljnija kupovina
Kapa i šešira
na veliko
TVOKAPS, ŠIBENIK, Kr. Tomislava 117

SADA KADA IMA LIJEP I NOVI sokolski dom, mogło bi se urediti da i ovde igra pozorište lutaka, koje igra u Splitu, a koje je već gostovalo u nekim okolnim mjestima, jer je neosporna važnost ove institucije sokolskog društva na vaspitanju našeg podmlatka.

PAŽNJA INTELEKTUALCIMA. Spremni smo redovito staviti na raspoloženje dnevne listove (kao i poludnevne) naše, Njemačke, Češke, Bugarske itd. svakome u Šibeniku ili van Šibenika, koji bi bio voljan da za Narodnu Tribunu napiše mjesečno po koji dobar članak, i to prvenstveno iz oblasti ekonomije ili privrede.

Cijenjene ponude na upravu lista.

NEPODOBŠTINA U ULICI SV. MJHOVILA. U ovoj, premda sporednoj, ali obzirom na položaj i što se tu nalazi ekspozitura Okružnog Ureda, dosta prometnoj ulici, bezobzirno se mokri, jako tu nema više pisoara, tako da ta nečist je gdjekad u tolikoj mjeri, da se razlijeva po stubama koje vode prema obali i dosiže daljinu od kakvih 20 metara. Ovo se još jače praktikuje kad padne mrak, pa ne treba ni reći kako taj prolaz izgleda i kako zaudara. Općinska uprava je svojedobno ukinula i dala zatrpati to mjesto bivšeg pisoara, da spriječi neugodan zadah kojem su bili izvrgnuti prolaznici, što je zaista pohvalno. Ali, kao što navedoh, sad se desava još gore, pa bi trebalo da se na tom mjestu postavi neka pismena zabrana mokrenja i da se pripazi na takove koji bezobzirno kaljaju ulicu, te nekolicinu takovih osjetljivo kazni, pa da vidimo, dali će ih i nadalje doći volja mokrenja na zabranjenim mjestima.

Građanin.

SOKOLSTVO

Zakletva sokolskih članova

Sokolsko društvo Šibenik poslalo je svim članovima i članicama poziv slijedeće sadržine:

ČUVAJTE JUGOSLAVIJU !

Brate ! Sestro !

Po naredjenju S.S.K.J. ima cjelokupno sokolsko članstvo, da položi zavjet vjernosti i odanosti Njeg. Vel. Kralju Petru II Karađorđeviću. Zavjet se vrši usmeno i pismeno. Usmeni zavjet će se izvršiti na svečanoj sjednici dne 1 decembra u 10 sati u dvorani sokolskog doma Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja. Pismeni zavjet potpisan predaće svaki pri ulazu. Zakletva je strogo obavezna, za sve članstvo i članice i o njoj će zavisiti daljnje članstvo u S.S.K.J.

Članovi i članice koji posjeduju svečani kroj, imaju položiti zakletvu u odori. Članovi i članice koji bi bili zaprečeni jačom silom imaju se kroz osam dana pismeno opravdati kod Uprave društva i imaju zatražiti naknadno polaganje zavjeta. Djeca i naraštajci ne prisustvuju svečanoj sjednici.

Z d r a v o !

— —

Pozivlju se svi članovi koji imaju svečani kroj, da bezuslovno prisustvuju 29 t. m. prijavi, koja će se održati u sokolskom domu Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja. Prijava će se održati u 20 časa.

Z d r a v o !

Načelnik.

— —

Na dan našeg narodnog i državnog Ujedinjenja 1 decembra ovo Sokolsko društvo otvoriće i posvetiti svoj novi dom „Viteškog Kralja Aleksandra Ujedinitelja". Posvetu će obaviti svećenstvo mjesnih vjeroispovjesti. Poslije toga uslijediće otvorenje novoga doma sa otkrivanjem spomen ploče sa reljefom Viteškog Kralja. Iza toga uslijediće otvor doma po bratu društvenom starešini.

Poslije posvete i otvora izvršiće se zakletva cjelokupnog članstva. Toga dana od 1 sata poslije podne do 21 na veče sokolski dom biće otvoren u svrhu pregleda istog građanstvu.

Neka je slava Viteškom Kralju Aleksandru I Ujedinitelju.

Uprava.

Novinski papir za umotavanje prodaje se u tiskari E. Vitaliani.

NA SVAKI NAČIN BI TREBALO ukloniti ono kamenje, koje se nalazi na uglu državne ceste i sokolske ulice i to prije otvaranja novog doma. Kako sada stoji prava je vještina uveče tamo proći a ne saplesti i pasti. Uredimo bar ono najpotrebnije, zašta ne treba novaca i velike žrtve, tim prije što novi Sokolski dom zaslužuje da ima bar malo uredjen prilaz.

PRI DRŽ. UČITELJSKOJ ŠKOLI u nedjelju su završeni diplomski praktični učiteljski ispiti, te je istog dana saopšten i rezultat. Od 30 kandidata 22 je položilo, 2 odbijena na usmenom i 6 na pismenom ispitu.

Knin

20 XI 1934.

U prošlu nedjelju održalo je pobožni koncerat pjevačko društvo „Rastko" iz Drniša u kninskoj Sokolani. Mali zbor od dvadesetak pjevača i pjevačica u narodnoj drniškoj nošnji, svi mladi i skoro svi blijedi, muško i žensko, svi uprtih očiju u dirigenta, otpjevaše birane crkvene pjesme. Bez ikakove pratnje, na dani znak zborovođe, iz tih skromnih ljubitelja pjesme, brujila je slovenska, melanholična i pobožna melodija, prelijevajući se iz pianissima u „mezzo forte", uvijek prodahnuta nečim mističnim, prirodno tugaljivim, duboko produbljenim osjećajem i razumijevanjem harmonije i fuzije duša i glasova, kojima je crkva „divno podnebesje, a oltar brdo i dolina, tamjan — miris iz cvijeta". Jedan sat, malobrojna je publika kninske varoši spojila svoja srca i svoje duše s tim skromnim pjevačkim zborom u pobožnosti prema Onome, kojemu je taj koncerat bio namijenjen, da prosuzi u posljednjem komadu „Vječnaja pamjat". — Dojam tog simpatičnog koncerta bijaše: iskreno priznanje poletnom i ustrajnom zboru vođi g. Mudriću i njegovoj četi drniške mladosti uz poklik onih koji ih razumješe „Stvarajte harmoniju duša našeg naroda našom crkveno-slavenskom melodijom mira i ljubavi !" G. Mudriću i njegovu zboru iskrena i topla naša čestitanja. (k k-)

Grozničave fantazije madžarske štampe

Budimpešta. (C). — Iz pisanja madžarske štampe i vijesti peštanskog radija je očigledno, da Madžarska želi da u Ženevi pokrene kontraofenzivu izmišljotinama o zavjeri komunista i slobodnih zidara protiv Kralja Aleksandra. Prema tvrđenju madžarskih listova marseljski je atentat bio djelo komunističke internacionale, pa možda i sovjetske diplomacije. O ubistvu Kralja Aleksandra je tobože odlučila francuska velika loža slobodnih zidara. Na lanjskom kongresu treće internacionale je pretsavnik jugoslovenskih komunista tobože izjavio, da komunisti imaju znatan uticaj na hrvatski pokret Ustaša. Jedan bugarski komunista je na istoj sjednici rekao, da su komunisti imali prste i u djelima makedonske revolucionarne organizacije VMRO. Pošto je kraljev ubica Georgijev - Kelem u bio član makedonske organizacije, lanac zavjere se proteže sve od Moskve do Marseilla. Sovjetska diplomacija je — vele — radila na ubistvu kralja, jer je Aleksandar htio da postane glava praveslavne crkve, u čemu je Sovjetska Rusija vidjela ugrožavanje svoga mjesta u panslavističkom pokretu. Prama varšavskoj vijesti klerikalnog legitimističkog lista Nemzeti Ujság slobodni zidari su Kralja Aleksandra osudili na smrt, jer je napustio Francusku i jer je htio da jugoslovenskoj politici da pravac u duhu njemačke orijentacije, čime bi Čehoslovačka bila politički usamljena. Uj Magyarság stavište u nekoliko članaka tvrdi, da je Kralj Aleksandar ubijen po naređenju ministra dr Beneša, jer je čehoslovački ministar inostranih djela bio ljubomoran na Kralja Aleksandra, da bi mogao sebi privući vođstvo Male antante.

Tom nizu patoloških izmišljotina ne treba ništa dodavati. Treba samo žaliti, što madžarski novinari imaju tako ubog duševni i moralni nivo i što tako oni im još vjeruju.

U Novosibirskom je temperatura 22 ispod nule.

Moskva. — U čitavom zapadnom Sibiru je zavladala velika zima; pada snijeg i vladaju veliki mrazevi. Oko polovine novembra je u centrumu zapadne Sibirije Novosibirsku bilo 22 stepena ispod nule.

Brazilija poklanja kavu

Kako e našim čitateljima poznato Brazilija, koja je najveći proizvodja kave na svijetu, već više godina baca u more stotine i stotine hiljada vreća kave, samo da bi joj održala cijenu. Sad se međutim javlja, da je Brazilija počela poklanjati kavu. Tako je čehoslovačkom društvu Crvenog križa poklonila 300 vreća . . . Misli valjda, da tih poklonjenih 300 vreća ne će obaliti cijene kavi, jer će po svoj prilici i dalje bacati u more milijone vreća . . .

Prodaje se žaket (kompletan) u veoma dobrom stanju.

Prodaje se motor Harley Davidson 1200 kubica sa prikolicom, od liéna mašina u dobrom stanju vrlo jeftino. — Obratiti se Pavličević kuća Marotti. — Šibenik.

Stan od 3 sobe, kuhinje i nuz prostorije na vrlo lijepom položaju na obali unajmljuje se odmah.

Traži se stan od dvi sobe kuhinje u Varošu

Obratiti se: Tiskari E. Vitaliani i Sin

Restauracija „Jadran" Mandalina

novo preuredjena i opskrbljena svakovrsnim vrućim i hladnim jelima kao i raznim domaćim pićem. Redovna prevozna sredstva su vrlo udobna. Najljepše mjesto za dnevne i noćne izlete Preporuča se za posjetu.

KUGLANA

NAJUMJERENIJE CIJENE.

Vlasnik A. Despot

Idila

(Svršetak)

Vojnik je kao sa nekim kliještama stegao slabe ruke Ane Petrovne, tako da nije mogla učiniti ni najmanji pokret. Nije ni ujedala nego je samo gledala vojnika svojim velikim očima pravo u lice. U njenom pogledu osjećala se tolika drama i tolika moć da su se i divlje zvjeri mogle njime ukrotiti. Ali u njemu se sada osjećala i neizmjerna tuga, njemo preklinjavanje za pomoć, toliko silno, da je i gruba kozačka duša pod tim pogledom bila ganuta.

Kad je kozak ponovno htio da joj skine šal, Tarboga je rekao:

— Nemoj da je diraš, ja uzimam pola kazne na sebe.

— Sa kakvim pravom misliš da možeš to učiniti, mladiću?

— Sa pravom koje mi pripada, ako hoću da se oženim s njom. Ti znaš da muž ima pravo da dijeli kaznu svoje žene.

— To je tačno, imaš pravo! Onda se svuci, ali znaj da ćeš se kajati za to.

Tarboga se svukao do pojasa, dao da mu vežu ruke i ja ga zatim podignu do grede, poslije čega su mu stavili jedno đule od dvadeset kila na noge.

Kozak je bio bijesan. Držao je knutu objema rukama, udarao je svom snagom i pri svakom udarcu je pitao:

— Imaš li još želju da se ženiš sa lijepom djevojkom? Vidiš da nije baš tako lako steći ženicu koja se čovjeku svidi. A ti si sad ssv srećan pomišljajući da ćeš se uskoro oženiti! Zaista, učinio si, ne može biti bolji izbor!

Tarboga se bjesomučno ujedao za usne, samo da ne bi vikao od bola.

Ana Petrovna je međutim uzumirena i kao sumanuta gledala krvava léđa čovjeka koji je na sebe uzeo polovinu njene kazne. Ubrzo će međutim doći red i na nju. Pedeset udaraca su već bili izbrojani.

— Primam još deset udaraca na sebe! — gunđao je Tarboga viseći o gredi.

— A! Ti si zaista dobar, srdačan dečko! Čekaj samo sad ću ti dati još deset poštenih udaraca, kako samo najbolje mogu!

Odbrojao mu je deset zaista najboljih udaraca.

Ani Petrovnoj se pri svakom udarcu srce paralo. Sad je već izbrojala šezdeset udaraca. — Još deset! — rekao je Tarboga bolno.

Kozak je sad pao u pravi bijes. Sa jarošću divlje zvijeri udsrao je svoju žrtvu, koja je podnosila strašne udarce, ne pustivši glasa od sebe.

Još samo trideset udara je ostalo za Anu Petrovnu.

Tarboga ju je gledao odozgo, sa sramnog stuba, vidio je kakav ju je očajni strah obuzeo.

— Još deset! rekao je jedva čujnim glasom.

I te je udarce primio.

Ali njegov dah je bio dosta jak da je mogao izustiti kao samrtnik, ove iste riječi:

— Još deset!

Pri dvadesetom udarcu nije mogao više da govori, snaga ga je napustila oči su mu se zatvorile.

— Dakle, šta je sine? Hoćeš li da primiš i ovih posljednjih deset udaraca za lijepu djevojku?

Nije više mogao da odgovori, ali je klimnuo glavom potvrđujući da pristaje.

Međutim Ana Petrovna je skočila sa zemlje, sama je skinula šal sa leđa, pokrila njime Tarbogino krvavo tijelo, zatim je stala između njega i kozaka. Okrenula svoja kao snijeg bijela leđa i rekla odlučno:

— Neću dozvoliti, da do smrti šibaš moga muža! Udri, ja ću izdržati ostale udarce,

Poslije toga oni su se vjerili i vjenčali. Razumije se, volieli su se strasno i možda i sad žive u kopalskoj tvrđavi.

S. J. L.

Štampa i vlasništvo: Odlik. Ozn. Zavod Tisk E. VITALIANI i SIN, Šibenik

Odgov. urednik Hamilkar Vitaliani